

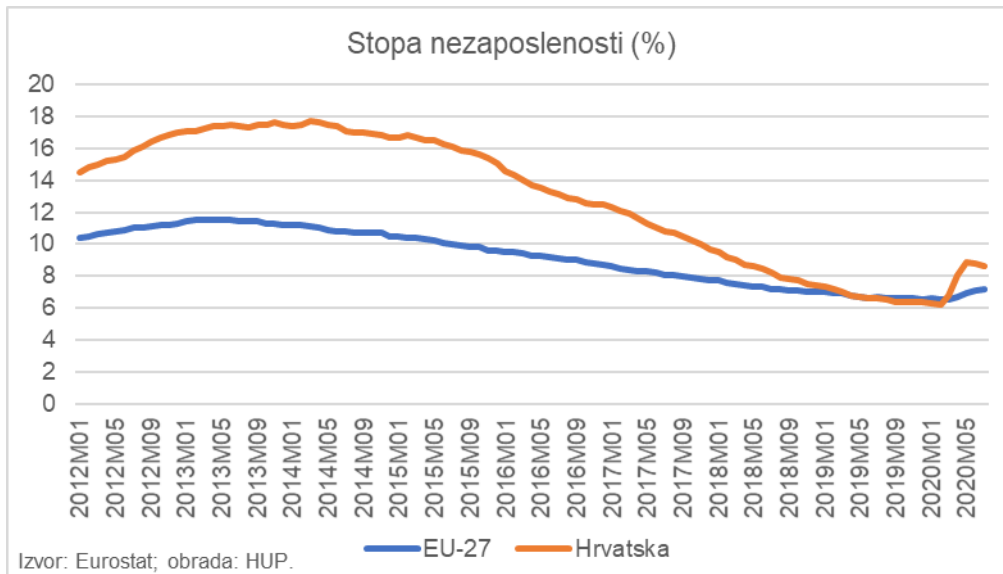
HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

HUP: Pregled ekonomskih događanja u tjednu 31.8.-4.9.2020.

DZS je ovaj tjedan objavio podatke o **nastavku oporavka industrijske proizvodnje na mjesečnoj razini i u srpnju**. Ukupna sezonski i kalendarski prilagođena industrijska proizvodnja u RH u srpnju 2020. u usporedbi s lipnjem 2020. porasla je za 5,6%. U opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciji porasla je za 7,3%, prerađivačkoj industriji za 6,6% te u rudarstvu i vađenju za 1,8%. U srpnju 2020. u usporedbi sa srpnjem 2019. industrijska proizvodnja u RH, kalendarski prilagođena, pala je za 1,6%. **U prvih sedam mjeseci** kalendarski prilagođeni obujam industrijske proizvodnje je **pao za 5,7%** u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a negativna međugodišnja stopa rasta ostvarena je u svih sedam mjeseci. Ukupan broj zaposlenih osoba u industriji u srpnju 2020. manji je za 0,3% u usporedbi s lipnjem 2020., a u usporedbi sa srpnjem 2019. manji je za 3,5%, dok je ukupna proizvodnost rada u industriji od siječnja do srpnja 2020. u usporedbi s istim razdobljem 2019. manja za 2,2%. Nasuprot tome, konačni podaci PMI pokazatelja sugeriraju blago pogoršanje prerađivačke industrije u europodručju u kolovozu u odnosu na srpanj.

Prema objavi Eurostata, stopa nezaposlenosti u srpnju porasla u EU, dok se u Hrvatskoj dodatno smanjila. Naime, desezonirana stopa nezaposlenosti (temeljno na podacima Ankete o radnoj snazi) iznosila je 7,2% u EU u srpnju 2020. (u eurozoni 7,9%), u odnosu na 7,1% u lipnju. **U Hrvatskoj** je stopa nezaposlenosti prema sezonski prilagođenim podacima **pala s 8,8% u lipnju na 8,6% u srpnju**. Eurostat procjenjuje da je 15,184 milijuna osoba u EU, od čega 12,793 milijuna u eurozoni, u srpnju 2020. bilo nezaposleno (157 tisuća u Hrvatskoj, smanjenje sa 161 tisuće u lipnju).

Ovaj je tjedan objavljeno i kako su u srpnju proizvođačke cijene industrije u EU bile više 0,4% na mjesečnoj razini, ali i niže 3,0% na godišnjoj razini (u eurozoni +0,6% na mjesečnoj i -3,3% na godišnjoj razini). Podsjetimo, u lipnju su cijene porasle na mjesečnoj razini 0,8% u EU i 0,7% u eurozoni. Najveći rast proizvođačkih cijena industrije na mjesečnoj razini zabilježen je u Belgiji (+2,3%), dok je najveći pad zabilježen na Cipru (-2,2%). Najveći pad cijena industrijskih proizvođača

Središnji ured: Radnička cesta 52, 10000 Zagreb, tel: 01 48 97 555, fax: 01 48 97 556, e-mail: hup@hup.hr, www.hup.hr
žiro račun: 2340009-1100151718, IBAN: HR92 2340 0091 1001 5171 8, matični broj: 0410128, OIB: 80978339255

Podružnica Osijek: Vukovarska ulica 31 (Eurodom, IV kat), 31000 Osijek, tel: 031 370 074, 031 370 076, e-mail: hup-osijek@hup.hr

Podružnica Rijeka: Dolac 8/II, 51000 Rijeka, tel: 051 321 494/495, fax: 051 321 499, e-mail: hup-rijeka@hup.hr

Podružnica Dalmacija: Bernardinova 1, 21000 Split, tel: 021 368 288/296, tel/fax: 021 368 212, e-mail: hup-split@hup.hr

Podružnica Varaždin: Zagrebačka 89, 42000 Varaždin, tel/fax: 042 352 034, e-mail: hup-varazdin@hup.hr

na godišnjoj razini zabilježen je u Litvi (-8,5%), dok je najveće povećanje zabilježeno na Malti (+1,7%). U odnosu na lipanj, proizvođačke cijene industrije u Hrvatskoj bile su više 0,7%, a u odnosu na srpanj 2019. su bile niže 2,7%. Nakon 0,4% u srpnju, Eurostatova prva procjena godišnje stope inflacije u kolovozu za eurozonu iznosi -0,2%. Cijene hrane, alkohola i duhana trebale bi imati najviši rast (1,7%), nakon čega slijede usluge (0,7%), neenergetski industrijski proizvodi (-0,1%), te energija (-7,8%). Najniža godišnja stopa inflacije u srpnju među zemljama eurozone očekuje se na Cipru (-2,9%), dok se najviši porast cijena očekuje u Slovačkoj (1,5%).

Eurostat je objavio kako je u srpnju obujam trgovine na malo u EU bio **niži za 0,8% na mjesečnoj razini, ali i viši za 0,7% na godišnjoj razini** (u eurozoni pad od 1,3% na mjesečnoj i rast od 0,4% na godišnjoj razini). U lipnju 2020. obujam trgovine na malo povećao se za 5,3% u eurozoni i za 5,1% u EU u odnosu na svibanj. U Eurostatu objašnjavaju kako ovo znači da je **obujam trgovine na malo na razini EU sada jednak 98,8% obujma postignutog u veljači prije krize COVID-19**. Na mjesečnoj razini, obujam trgovine na malo u EU smanjen je za neprehrambene proizvode (-2,3%), dok je porastao za hranu, piće i duhan (+0,1%) i za motorna goriva (+4,6%). Na godišnjoj razini obujam trgovine na malo u EU porastao je za 1,5% za neprehrambene proizvode i za 1,1% za hranu, piće i duhan, dok se trgovina motornim gorivima smanjila za 9,6%. **U odnosu na lipanj, sezonski prilagođeni obujam trgovine na malo u Hrvatskoj bio je niži za 1,1%, a u odnosu na srpanj 2019. kalendarski prilagođeni volumen trgovine na malo bio je niži za 5,0%**, što je u skladu s prošlotjednom objavom DZS-a o prometu od trgovine na malo u srpnju. Obujam trgovine na malo na mjesečnoj razini najviše se povećao u Portugalu i Rumunjskoj (po 3,9%), dok je najveće smanjenje zabilježeno u Belgiji (-5,1%). Među državama članicama za koje su dostupni podaci, najveći pad na godišnjoj razini zabilježen je u Bugarskoj (-17,5%), dok je najveći rast na godišnjoj razini zabilježen u Irskoj (+9,1%).

DZS je objavio kako je ukupan sezonski i kalendarski prilagođen **promet od uslužnih djelatnosti** ostvaren u lipnju 2020. **porastao za 11,3% u odnosu na svibanj 2020.** Najveći porast prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: smještaj (za 160,5%), putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima (za 126,2%) te trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikla (za 56,9%). Ukupan kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u lipnju 2020. **pao za 12,2% u odnosu na lipanj 2019.** Najveći pad prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima (za 89,7%), smještaj (za 78,4%) te djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića (za 41,7%). Promatrajući **prvih šest mjeseci**, kalendarski prilagođeni **promet uslužnih djelatnosti u padu je za 11,9%** u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Istovremeno je Eurostat objavio kako se u lipnju 2020. aktivnost svih djelatnosti u sektoru usluga na razini EU smanjila u usporedbi s veljačom 2020. zbog COVID-19 krize. Ukupni sektor usluga u EU smanjio se za 16,4% u tom razdoblju, dok je sektor turističkih usluga pao za čak 75,0%. Unutar turističkog sektora najviše su pale turističke agencije i turoperatori (-83,6%), zatim zračni prijevoz (-73,8%), smještaj (-66,4%) i restorani (-38,4%). U drugom tromjesečju 2020., prema Eurostatu, ukupan promet usluga smanjen je za 16,5% u EU i za 18,1% u eurozoni. Pritom je **najsnažniji pad tijekom drugog tromjesečja zabilježen u Hrvatskoj (-35,0%)**. Povrh toga, podaci PMI pokazatelja za uslužni sektor sugeriraju blago pogoršanje u europodručju u kolovozu u odnosu na srpanj.

Nastavno na prošlotjednu objavu o indeksu ekonomskog sentimenta, i prema podacima iz Ankete o pouzdanju potrošača koje objavljuje HNB, indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača zabilježili su povećanje u kolovozu u odnosu na srpanj, dok su sva tri indeksa zabilježila pad u odnosu na kolovoz 2019. S druge strane, prema posljednjim Informacijama iz sustava fiskalizacije Porezne uprave, **u prethodnom tjednu (24.8.-30.8.2020.) u odnosu na tjedan ranije (17.8.-23.8.2020.)** vidljivo je smanjenje broja računa od 7% i smanjenje iznosa računa od 10% ako gledamo sve djelatnosti. Istovremeno je **u djelatnosti trgovine vidljivo smanjenje broja računa od 6%**, dok

je **iznos računa manji za 8%**, a u **djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane** vidljivo je **smanjenje broja računa od 12% i smanjenje iznosa računa od 25%**. Kumulativni pad vrijednosti fiskaliziranih računa u razdoblju između 24.2. i 30.8. u odnosu na isto razdoblje prošle godine iznosio je 19% ukupno, ali tek 10% u trgovini te čak 46% u ugostiteljstvu. U razdoblju **od početka lipnja** do kraja kolovoza (1.6.-30.8.) u odnosu na isto razdoblje prethodne godine vidljivo je smanjenje iznosa računa od 17% za sve djelatnosti te od 38% za djelatnosti pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane, dok je **za djelatnosti trgovine iznos računa bio tek 8% manji u odnosu na isto razdoblje 2019.** DZS je, pak, objavio i kako su u prvih sedam mjeseci 2020. strani brodovi za kružna putovanja ostvarili pad broja putovanja za 95,6% i broja dana boravka na hrvatskom Jadranu za 92,9% u odnosu na isto razdoblje 2019. Broj putnika na tim brodovima u odnosu na isto razdoblje 2019. manji je za 99,3%. Hrvatska turistička zajednica (HTZ) objavila je, pak, kako je u razdoblju **od 1. do 30. kolovoza** u Hrvatsku došlo 2,6 milijuna turista, koji su ostvarili 20,7 milijuna noćenja, što je **64% lanjskog rezultata** u istom razdoblju.

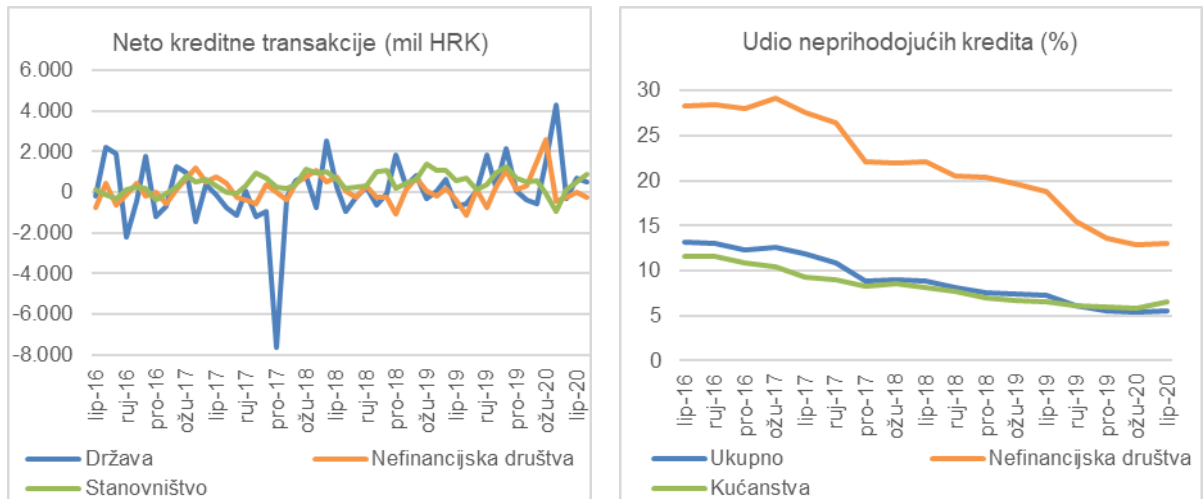
Nakon prošlotjedne objave o pozitivnim trendovima u građevinskom sektoru u prvoj polovici 2020., DZS je ovaj tjedan objavio kako je vrijednost novih narudžbi u građevinarstvu za poslovne subjekte s 20 ili više zaposlenih u drugom tromjesečju 2020. u odnosu na isto razdoblje 2019. manja za 1,4%, dok je od siječnja do lipnja 2020. veća za 4,7% u odnosu na isto razdoblje 2019. Vrijednost izvršenih radova s vlastitim radnicima u drugom tromjesečju 2020. u odnosu na isto razdoblje 2019. veća je za 1,8%, dok je od siječnja do lipnja 2020. veća za 6,7% u odnosu na isto razdoblje 2019. DZS je ovaj tjedan objavio i **prvu procjenu važnih usjeva za 2020.** Tako se procjenjuje da se proizvodnja pšenice u 2020. povećala za 2,4% u odnosu na prošlogodišnju ostvarenu proizvodnju. Uzrok tomu jest povećan prirod po hektaru od 100 kilograma po hektaru. Prema ranoj procjeni proizvodnja ječma povećala se za 7,6% i uljane repice za 6,7% u odnosu na ostvarenu proizvodnju godinu dana prije. Eurostat je objavio i kako je ukupna potrošnja električne energije u EU u svibnju 2020. bila 10,5% niža od najniže vrijednosti u svibnju zabilježene u razdoblju između 2016. i 2019. godine. Potrošnja električne energije u svibnju 2020. pokazala je vrlo nisku razinu u nizu zemalja, posebno u Španjolskoj i Poljskoj (obje po -13,7% u odnosu na svibanj 2019.), Sloveniji (-13,4%) i Hrvatskoj (-11,9%).

HNB je objavila i kako je **Europska središnja banka (ESB)** najavila **produljenje linija za likvidnost** u eurima sa središnjim bankama Hrvatske i Rumunjske za šest mjeseci, **do kraja lipnja 2021.** Linije za likvidnost u eurima inicijalno su dogovorene do kraja 2020. a produljene su zbog mogućih potreba prouzrokovanih pandemijom COVID-19. Valutnim ugovorom o razmjeni HNB-u je omogućena razmjena kuna zaduživanjem kod ESB-a do iznosa od 2 milijarde eura dok je maksimalno dospijeće za svako povlačenje tri mjeseca. S druge strane, na redovitoj operaciji HNB-a ni ovaj tjedan nije bilo potražnje. Iz RBA navode kako je razlog izostanka potražnje za dodatnom likvidnošću višak likvidnosti u sustavu od gotovo 42 milijardi kuna; međutim, uslijed plaćanja obaveza prema državi od strane korporativnog sektora navodi se kako je krajem mjeseca višak likvidnosti smanjen za oko 4 milijarde kuna te sada iznosi oko 37,6 milijardi kuna, uz stagnaciju kamatnih stopa. Guverner HNB-a, Boris Vujčić, je, pak, izjavio kako je uvođenje eura 1. siječnja 2023. i dalje ostvarivo.

HNB je ovaj tjedan objavila i kako su se ukupni plasmani domaćim sektorima (osim središnje države) **u srpnju** u odnosu na lipanj povećali za 0,7 milijardi kuna, za 0,3%, te su na kraju mjeseca iznosili 234,3 milijarde kuna. Mjesečno povećanje plasmana u srpnju najviše je rezultat rasta plasmana stanovništvu, a porasli su i plasmani ostalim financijskim institucijama, dok su se **plasmani poduzećima smanjili.** Promatra li se na godišnjoj razini, rast ukupnih plasmana ubrzao se na kraju srpnja na 3,9%. U HNB-u objašnjavaju kako je to ubrzanje rezultat baznog učinka prodaje potraživanja vezanog za grupu Agrokor u srpnju prošle godine, što je ujedno povećalo godišnju stopu rasta plasmana nefinancijskim poduzećima s 4,1% u lipnju na 5,2% u srpnju. HNB je protekli tjedan objavila i podatke o kvaliteti kredita po sektorima. Ukupan iznos kredita na kraju drugog tromjesečja 2020. iznosio je 369,6 milijardi kuna što predstavlja povećanje od 8,8% u odnosu na isto razdoblje

prethodne godine te 2,1% u odnosu na prethodno tromjesečje. Najveći udio u strukturi su imali krediti kućanstvima (35,9%), nakon čega slijede krediti nefinancijskim društvima (23,9%). Krediti nefinancijskim društvima u drugom tromjesečju rasi su na godišnjoj razini 3,9%, dok su na kvartalnoj razini pali 1,3%. **Ukupan udio neprihodojućih (NPL) kredita u ukupnim kreditima** na kraju drugog tromjesečja 2020. iznosio je **5,5%**. Za **nefinancijska društva**, taj je udio iznosio **13,0%** a za kućanstva 6,5%. Kreditne transakcije na mjesečnoj razini upućuju na povećanje kreditiranja države u krizi, uz smanjivanje kredita prema privatnom sektoru. Međutim, još su u ožujku kreditne transakcije prema poduzećima bile na vrhuncu.

Izvor: HNB; obrada: HUP.

Na 7. sjednici VRH najavljene su nove mjere pomoći gospodarstvu zbog koronakrize, koje uključuju nastavak potpore za očuvanje radnih mjesta i osiguranje likvidnosti te Covid kredite. Sve te **mjere će do kraja godine zajedno koštati oko 800 milijuna kuna** i financirat će se sredstvima iz državnog proračuna, ali dio sredstava bit će kompenziran iz europskih fondova i to iz postojeće financijske perspektive, zatim pro futuro iz zajmova SURE programa, a dio iz budućih programa, primjerice Fonda za oporavak i otpornost. Premijer Plenković je pritom izjavio kako je Vlada dosad nizom mjera omogućila zadržavanje radnih mjesta, očuvanje likvidnosti i sprječavanje značajnijeg povećanje broja nezaposlenih za što je ukupno isplaćeno 6,3 milijarde kuna. Ministar Marić je naknadno izjavio kako je **koronakriza Hrvatsku do sada stajala preko 11 milijardi kuna** od čega je više od pola otišlo za mjere potpore za očuvanje radnih mjesta. S druge strane, od početka godine do kraja kolovoza manjak poreznih prihoda u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje je oko 12%, a doprinosa između 9 i 10 %, dok je za mjere odgode odnosno oprosta poreznih dugovanja izdvojeno oko 5,3 milijardi kuna (do sada otpisano oko 2,5 milijarde kuna), što u konačnici, uz dodatne troškove zdravstva, daje trošak od 21 milijardu kuna. Najavljeno je i potpisivanje sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s SAD-om.